

ГЕНЕРАЛНА СКУПШТИНА
ЕВРОПСКЕ МРЕЖЕ ПРАВОСУДНИХ САВЕТА (ENCJ)

Братислава, 7. јун 2019. године

ENCJ БРАТИСЛАВСКИ МАНИФЕСТ

За Европску комисију и Европски парламент 2019-2024. мандат

ENCJ је тело Европске уније које уједињује све правосудне савете, или сличне аутономне институције држава чланица и представља их у ЕУ.

Централна мисија ENCJ-а је јачање независности и одговорности правосуђа у Европској унији, како би се осигурао приступ правичним, независним и непристрасним судовима. У том циљу, ENCJ систематски ради на развоју стандарда и смерница за управљање у правосуђу, и на правним и практичним решењима основних надлежности, као што је именовање судија.

Такође, од 2014. године сарађује са Европском комисијом на прегледу правосуђа ЕУ у области независности правосуђа, посебно у односу на правосудне савете, именовање и премештај судија и дисциплинске поступке.

ENCJ Братиславски манифест поставља питања за која сматра да би њима требало да се позабаве европске институције у мандату од 2019-2024. године, узимајући у обзир Комуникацију Европске комисије од 3. априла 2019. године “О даљем јачању владавине права унутар Уније, тренутно стање и могући наредни кораци”.

Манифест наглашава три питања која су кључна за рад ENCJ-а:

- Одржавање, очување и обнављање владавине права
- Промовисање приступа правди и правичних и непристрасних судова
- Промовисање европске правосудне културе засноване на заједничким вредностима

1. Одржати, очувати и успоставити владавину права

Приступ правичним, независним и непристрасним судовима као кључним институцијама независног правосуђа је основно право које је такође прописано у европском праву и које је од суштинског значаја области слободе, безбедности и правде заједно са унутрашњим тржиштем.

Анкета ENCJ 2019. међу судијама о њиховој независности показује да се судије не осећају поштовано од других грана власти.

Независност судства је важна за друштво у целини. У најновијем Flash Eurobarometru 474 (април 2019.) о перцепцији шире јавности о независности правосуђа, најчешће се помиње мешање политичара и владе као разлог негативне перцепције независности правосуђа.

Као ефикасну заштиту од мешања других грана власти, демократске државе руковођене владавином права треба да се заснивају на правилном разумевању одговарајућих улога и одговорности сваке од грана власти и потребе да раде заједно. Друге државне гране власти морају прихватити да је правосуђе као целина сама по себи грана власти. Ово признање је потребно на националном, и на нивоу ЕУ. Новоизабрана Комисија и Парламент могли би играти важну улогу у позиционирању правосуђа у Европи.

ENCJ зато позива на европски дијалог између државних власти као средства за постизање ефикасне заштите од уплитања других грана власти. ENCJ је спреман да има своју улогу у том дијалогу.

Штавише, постоји потреба за формализованим статусом унутар ЕУ, за правосудне мреже као представнике европског правосуђа. Друге гране власти имају своје формалне органе на нивоу ЕУ, што им омогућава да саветују институције ЕУ. Национална правосуђа ЕУ немају таква представничка тела.

ENCJ позива на **успостављање формалне консултативне структуре** између националних правосуђа, преко ENCJ-а и других релевантних правосудних мрежа на нивоу ЕУ.

Током последњих неколико година, европске институције су расправљале о начинима боље заштите и промовисања владавине права. Важно је у овај процес укључити правосуђе Европске уније. ENCJ и остале правосудне мреже су у најбољем положају да помогну у разумевању ситуације на терену и обезбеде релевантну правосудну перспективу.

ENCJ зато ургира на европске институције да **подрже централну улогу коју правосуђе има у промовисању и заштити владавине права** и формализује своју улогу у будућем механизму евалуације владавине права.

2. Промовисати приступ правди и правичним и непристрасним судовима

Најновија анкета ENCJ-а међу судијама показује да судије широм ЕУ сматрају да недостатак расположивих средстава за правосуђе утиче на њихову независност. Да би правосуђе остало релевантно у друштву кључне су инвестиције и иновације.

Преглед ЕУ правосуђа за 2019. годину (EU Justice Scoreboard) показао је да укупни расходи за судове у државама чланицама углавном остају стабилни. Државе чланице имају тенденцију да користе раније или стварне трошкове за одређивање финансијских средстава за судство, док се мали број ослања на стварни обим посла и захтеве судова.

Тамо где државе чланице развијају планове за реформу или модернизацију, од суштинског је значаја да извршна и законодавна власт поштују независност правосуђа и предузимају реформе правосудног система само након значајних консултација са правосуђем.

ENCJ позива европске институције, посебно Европску комисију да **охрабре даље инвестирање од стране држава чланица у своја правосуђе** и да осигурају да државе чланице укључе правосуђа у планове за реформе или модернизације.

3. Промовисање европске правосудне културе засноване на заједничким вредностима

Сваки национални судија у ЕУ је и европски судија. Националне судије имају централну улогу у примени права ЕУ у државама чланицама.

Интеракција између правосуђа у Европи је кључна за разумевање заједничких вредности које се могу применити у пракси како би се повећало поверење у спровођење правде у државама чланицама.

То разумевање олакшава судијама процену независности правосуђа широм Европе.

У ту сврху, ENCJ сматра да релевантне информације о националним правосудним системима, као што су оне информације које је прикупила Европска комисија у оквиру EU Justice Scoreboard, Европског семестра, затим информације и стандарди које су развили Савет Европе, ENCJ и друге ЕУ правосудне мреже, **треба промовисати на пр. подизањем јавне свести и поставити на централизованом и лако доступном месту.**